

Załącznik do
Uchwały Rady Gminy Szydłowo
Nr XLVII/332/10
z dnia 10 listopada 2010 roku

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
SOŁECTWA SKRZATUSZ
GMINA SZYDŁOWO
na lata 2010-2017**

Skrzatusz 2010r.

Gmina Szydłowo
64 – 930 Szydłowo
tel. (067) 211 55 11
fax (067) 216 12 36
e-mail: urząd@szydlowo.pl
www.szydlowo.pl

Autor:
Rada Sołecka Sołectwa Skrzatusz

Koordynator:
mgr Magdalena Krawczyk

Spis treści

1. Cel opracowania	4
2. Podstawowe informacje na temat miejscowości	4
2.1. Historia i dziedzictwo kulturowe	4
2.2. Położenie miejscowości	9
2.3. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającego nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz jego cechy funkcjonalno-przestrzenne.	17
2.4. Ludność i gospodarka.....	18
2.5. Oświata i Kultura	19
2.6. Infrastruktura techniczna, ekologia, gospodarka odpadami	21
2.6.1. Infrastruktura komunikacyjna	21
2.6.2. Wodociągi	22
2.6.3. Kanalizacja	23
2.6.4. Gospodarka odpadami.....	24
2.6.5. Sieć energetyczna	24
2.6.6. Sieć gazowa.....	25
2.6.7. Telekomunikacja	25
3. Analiza SWOT Sołectwa Skrzatusz	26
4. Kierunki Odnowy Sołectwa Skrzatusz.....	27
5. Plan Odnowy Miejscowości – plan działania	28
6. Opis planowanego przedsięwzięcia pn. „Budowa placu zabaw”	29
7. Wdrożenie i monitorowanie Planu	30
8. Podsumowanie	30

1. Cel opracowania

Podstawą rozwoju miejscowości Skrzatusz jest dokument pn. „Plan Odnowy Miejscowości Skrzatusz”, który określa kierunki rozwoju miejscowości, plan działania odnowy miejscowości wraz z opisem planowanych przedsięwzięć na lata 2010 – 2017. Dokument ten poddany ocenie mieszkańców, a następnie uchwalony przez Zebranie Wiejskie zawiera również wariant rozwoju.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Obowiązek opracowania planu wynika z wielu istniejących programów służących wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich i społeczności wiejskiej, takich jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 i Regionalne Programy Operacyjne oparte na środkach Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji mających poprawić komfort życia lokalnym społecznościom.

Zapisy „Planu Odnowy Miejscowości Skrzatusz” są spójne z Narodową Strategią Spójności, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 – 2013, ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Cele i działania zaproponowane w omawianym opracowaniu nawiązują do dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

W dalszej części opracowania przedstawiono analizę SWOT, wybrano kierunki i działania.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest inwentaryzacja, zawarta w podstawowych informacjach na temat miejscowości, przygotowanej na podstawie informacji otrzymanych z Urzędu Gminy Szydłowo.

2. Podstawowe informacje na temat miejscowości

2.1. Historia i dziedzictwo kulturowe

Zabytki archeologiczne odnajdywane na terenie Gminy Szydłowo świadczą, że zamieszkiwana była od tysięcy lat. Ponoć pierwszy człowiek pojawił się na północ od

Noteci po wycofaniu się lodowca skandynawskiego około 10 000 lat przed naszą erą. Można, więc przypuszczać, że wtedy też rozpoczęło się zasiedlanie tych ziem. Świadczą o tym zabytki archeologiczne: szczątki osad, cmentarzyska, przedmioty codziennego użytku.

W okresie wczesnego średniowiecza ziemia ta była terenem pogranicznym porośniętym puszciami, leżącymi między terytorium tworzącego się na południu państwa polskiego, a ziemiami Pomorzan na północy. Osadnictwo było tu rzadkie i skupiało się wokół grodów, a następnie miast.

Ze względu na brak wzmianek w źródłach do pocz. XII wieku, dzieje tych obszarów odtwarza się ogólnie czerpiąc wiadomości z historii Polski i Pomorza. Przypuszcza się, że zostały one przyłączone do Polski w latach 937-72 za czasów Mieszka I. Później, w 1034 roku Pomorze Zachodnie usamodzielniało się i zerwało związek z Polską aż do początku XII wieku, kiedy ponownie przyłączono je do Polski. W XII wieku i w I poł. XIII wieku ziemia wałecka była słabo zaludniona i brak jest wzmianek o poszczególnych miejscowościach.

Około 1300 roku tereny między Drawą, a Gwdą oraz rzeką Notecią na południu, opanowane zostały przez margrabiów brandenburskich na blisko pół wieku, którzy rozpoczęli kolonizację tych ziem. Zasiadali je głównie Niemcy. Pod względem administracji kościelnej, tereny te należały do diecezji poznańskiej, ale w skład państwa polskiego ponownie włączone zostały dopiero w 1368 roku, kiedy to Kazimierz Wielki przed śmiercią, testamentem przekazał ziemię wałecką Kazikowi – księciu zachodniopomorskiemu. Było to przyczyną długotrwałych zamieszek w tym rejonie. W 1391 roku ziemia wałecka została wykupiona przez Jagiełłę i przyłączona na stałe do Polski. Trwały o nie spory pomiędzy Polakami i Krzyżakami, którzy w 1402 roku nabyli pobliską Nową Marchię i rościli pretensje do ziemi wałeckiej. Po pokoju toruńskim w 1466 roku tereny te przestały pełnić rolę wąskiego korytarza, oddzielającego ziemie zachodnie od Rzeszy Niemieckiej oraz w pełni zostały poddane wpływowi Polski. Od tego czasu, aż do rozbiorów (za wyjątkiem okresu wojen szwedzkich) ziemie te pozostawały we względnym spokoju. Dzięki temu rozwijał się tu handel i rzemiosło, zwiększała się liczba ludności. Wyraźny rozwój tych ziem nastąpił w drugiej połowie XVI wieku, kiedy to Wałcz został grodem starościńskim i stolicą dużego powiatu w skład, którego weszły tereny obecnej Gminy Szydłowo.

Powiat wałecki był najbardziej na północny zachód wysuniętą częścią Polski i województwa poznańskiego, a jego granice od tej strony były granicami państwowymi.

Naturalną granicą oddzielającą go od reszty Wielkopolski była dolina Noteci co utrudniało kontakty ze stolicą regionu Poznaniem. W 1554 roku starosta wałecki Andrzej II Górka otrzymał od króla Zygmunta Augusta przywilej podnoszący starostwo wałeckie do roli starostwa grodzkiego. Dzięki temu przywilejowi szlachta tutejsza wszelkie sprawy sądowe i administracyjne mogła załatwiać w Wałczu zamiast w Poznaniu. Starosta miał największą władzę w powiecie i był mianowany przez króla, funkcję swą piastował dożywotnio. Władza starosty rozciągała się na starostwa niegrodowe wchodzące w skład powiatu wałeckiego: ujsko - pilskie i utworzone w 1650 roku starostwo nowodworskie. Obejmowały one tereny obecnej Gminy Szydłowo.

Ziemia wałecka na początku XVI wieku była terenem puszczy o słabym zaludnieniu. Aby zwiększyć dochodowość ziemi, starostowie wałeccy i szlachta na terenach niezamieszkałych zakładali wsie oparte na nowych prawach lub nadawali bardziej korzystne prawa osadom o małej liczbie ludności. Powstawały wsie sołtysie. Osadnictwo sołtysie objęło obszary położone na wschód od Człopy i Wałcza t.j. królewsczyzn starostwa wałeckiego i ujsko - pilskiego. Wtedy to Dolaszewo, Szydłowo, Krępsko obdarzono przywilejami wsi sołtysich, co spowodowało wzrost liczby ludności. Chłopi we wsiach sołtysich mieli wolność osobistą, prawo dziedziczenia ziem oraz przez kilka lat zwolnienie z opłat na rzecz pana.

Wszystkie majątności oparte były na pracy pańszczyźnianej. Podstawowymi uprawami na wsi wałeckiej w XVI – XVIII wieku było żyto, jęczmień, owies, groch, gryka, warzywa – kapusta, brukiew, rzepa, jarmuż. Ziemia uprawiana była sposobem trójpolowym. Hodowano też trzodę, owce, pszczoły. W dorzeczu Dobrzycy i nad Gwdą funkcjonowały kuźnie, gdzie przetapiano rudę darniową, na żelazo.

Po pierwszym rozbiórce Polski w 1772 r. ziemia wałecka wraz z terenami obecnej gminy Szydłowo weszła w skład okręgu nadnoteckiego. W 1816 r., została przyłączona do prowincji Prus Zachodnich. Administracyjnie należała do Regencji Kwidzyńskiej. Na czele powiatu stanął landrat, któremu podlegali urzędnicy powiatowi i magistraty miast. Zaprowadzono nowe sądownictwo z językiem niemieckim.

Pod względem administracji kościelnej dekanat wałeczko-czarnkowski należał nadal do diecezji poznańskiej.

Po wprowadzeniu na początku XIX wieku reform społecznych zniesiono osobiste poddaństwo chłopów oraz uwłaszczono ich na części lub całości posiadanej ziemi. Wówczas obok samodzielnych wsi, o okrojonym obszarze uprawy, powstały duże, junkierskie kapitalistyczne folwarki, oparte o pracę najemną. Obszar tych folwarków

bezpośrednio po uwłaszczeniu wzrósł do 50 % uprawianej ziemi. W tych majątkach opartych na zasadach kapitalistycznych zmianom uległy techniki uprawy: wprowadzono płodozmian, nawożenie ziemi, uprawiano ziemniaki, buraki cukrowe, koniczynę, łubin, saradelę. Po 1850 r. w majątkach zaczęto używać nowoczesnych maszyn rolniczych, podczas gdy na obszarze gospodarstw chłopskich do ok. 1880 r. stosowano trójpolówkę i prymitywne narzędzia. W powiązaniu z rolnictwem istniał drobny przemysł, gorzelnie, młyny, krochmalnie, kuźnie, folusze.

Po I wojnie światowej powiat wałecki, wcielono do Marchii Granicznej stał się terytorium peryferyjnym, o słabym zaludnieniu. Przyczyną była masowa migracja mieszkańców wsi do przemysłowych rejonów Niemiec. Aby temu zapobiec parcelowano majątki obszarnicze i tworzone średniorolne gospodarstwa, na których osiedlano kolonistów niemieckich. Nie udało się jednak zatrzymać odpływu Niemców na zachód. Dopiero po wyzwoleniu w 1945 r., po 173 latach zaboru, tereny ziemi wałeckiej i gminy Szydłowo zostały przywrócone Polsce. Do 1975 roku gmina Szydłowo wchodziła w skład powiatu wałeckiego i leżała na terenie województwa koszalińskiego. Potem trafiła do województwa pilskiego, a po reformie administracyjnej Polski – do 01. 01. 1999 r. – należy do powiatu pilskiego w województwie wielkopolskim.

Niestety, nie znaleziono jak dotąd żadnych dokumentów o tej osadzie leżącej mniej więcej w połowie drogi między Piłą a Wałczem na wysokości 140 m n.p.m. w gminie Szydłowo, które określałyby dokładną datę powstania wsi „Skrzatusz” (występuje ona w źródłach również pod nazwą Skrzetusz, Stratush, Skretusz). Istnieją pewne przesłanki historyczne, które potwierdzają przypuszczenia, że powstała jeszcze przed 1400 rokiem, ale o przyczynach powstania wioski i okolicznych osiedli brak wiadomości. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1438 roku, bowiem w dniu 1 maja sołectwo skrzatuskie otrzymało przywilej lokacyjny. Na ówczesne czasy było to coś wyjątkowego, bowiem w praktyce oznaczało to zrównanie praw mieszkańców Skrzatusza z prawami mieszkańców Wałcza. Adresatami przywileju byli sołtysi: Stanisław Cwiklich i Marcin Oszczepnikowicz. Przywilej został potwierdzony w dniu 21 lutego 1532 roku przez króla Polski Zygmunta I Starego. Prócz ogromnych materialnych, finansowych i gospodarczych korzyści otrzymanych przywilejem, wszyscy mieszkańcy wsi zostali na okres 15 lat zwolnieni od wszelkich zobowiązań podatkowych i pracy. Zaopatrzona tak korzystnymi przywilejami wieś zaczęła się bogacić i rozrastać. Istnieje również uzasadnione przypuszczenie, że wówczas wystawiono, zgodnie z prawem niemieckim, pierwszą świątynię

w Skrzatuszu. Był to niewielki drewniany kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP. Konsekracji tego kościoła dokonał w 1572 roku sufragan poznański. Biskup Stanisław Szydziński. W tym czasie Skrzatusz posiadał kościoły filialne w Różewie i Witankowie. Przed wiekami Skrzatusz posiadał cztery sołectwa i dzielił się na dwie części: Skrzatusz Wielki i Skrzatusz Mały. Wieś ulegała częstym pożarom i tak n.p. w 1610 r. pożar strawił całą wieś wraz z zabudowaniami sołtysów. W pożarze w 1640 roku spłonęło 40 domów. W 1618 roku król Zygmunt III Waza zmienił prawa odwieczne na prawo rachunkowe, obejmując nim wszystkie poprzednie przywileje.

Mieszkańcy Skrzatusza nie pozostawali bierni na dołę i niedołę kraju, zawsze dzielnie stawali w obronie niepodległości i tożsamości narodowej. Za niezwykłą odwagę i męstwo okazane w bitwie stoczony z nawałą szwedzką pod Gniewem 18 września 1626 roku, czterej mieszkańcy Skrzatusza otrzymali od króla Zygmunta III przywilej starostwa Skrzetuskiego. Przeprowadzona po zakończeniu wojny ze Szwedami na zlecenie Sejmu lustracja kraju w 1659 roku mówiła o ogromnych zniszczeniach materialnych, o zrujnowanych i popalonych wsiach, o zubożałej i zdziesiątkowanej ludności, o nie uprawionych i obrośniętych krzakami polach.

Jednak z nastaniem czasów pokoju i w miarę napływu nowej ludności, wsie zaczęły się powoli rozrastać. Spowodowało to odłączenie od Wąlcza starostwa ujsko-pilskiego. Potrzeba chwili spowodowała, że w odłączonych w latach 1650-1660 części starostwa ujsko-pilskiego i waleckiego stworzone zostało starostwo nowodworskie. Z tej racji, że Nowy Dwór był niewielką osadą z bardzo małą ilością mieszkańców, założoną jako folwark w 1560 roku, siedzibą starostwa został Skrzatusz. Rezydencja starosty Wojciecha Konstantego Brezy znajdowała się w Skrzetuskim zamku zwanym Castrum, po którym już w 1880 roku nie było żadnego śladu. Majątek w Nowym Dworze należał uprzednio do rycerza Ludwika Wejhera, który wrócił w 1655 roku z wojny ze Szwedami. Zmarł w Skrzatuszu w 1656, a jego portret trumienny znajduje się w zakrystii kościoła z napisem LODOVICUS WEIER. Jego brat Jakub Wejher był budowniczym kalwarii wejherowskiej. W 1660 roku majątek w Nowym Dworze kupił wojewoda poznański Wojciech Konstanty z Goraya Breza, który równocześnie ożenił się z Jadwigą Konstancją z d. Denhoff – wdową po Ludwiku Wejherze.

Mimo przynależności do korony polskiej, ziemia walecka pozostawała pod silną presją kolonizacyjną polityki elektorów brandenburskich i to właśnie ułatwiło Reformacji szybką luteranizację tych ziem. Winą za ten stan rzeczy należy obarczyć również panów polskich, którzy przyjąwszy protestantyzm, stawali się realizatorami polityki elektora

brandenburskiego. Ratując ziemię wałecką przed całkowitą dominacją protestantyzmu, zebrany w 1602 roku synod poznański włączył dekanat wałecki do nowopowstałego dekanatu czarnkowskiego. Skrzatuska świątynia została zwrócona katolikom w 1604 roku, za przyczyną niezwyklej aktywności króla Zygmunta II Wazy i jego żony Konstancji oraz biskupa poznańskiego.

Po kataklizmie potopu szwedzkiego, Skrzatusz i ziemia wałecka, odczuł na sobie tragizm wojen XVIII wiecznych. W 1729 roku, Skrzatusz poza 4 sołtysami zamieszkiwało tylko 8 chłopów. Natomiast w 1789 roku wieś Skrzatusz liczyła 64 dymy.

Około 1660 roku wojewoda Breza wystawił w Skrzatuszu szpital, który zamknięto 1880 roku. Pełniący także charytatywną funkcję szpital wybudowano naprzeciwko kościoła przy stawie. Jego wymiary zewnętrzne wynosiły 18,2 m długości i 8,2 m szerokości. Szpital mógł funkcjonować i spełniać w Skrzatuszu na przestrzeni wieków charytatywną funkcję dzięki wielu nadaniom i fundacjom. Wśród nich wypada wymienić nadania z roku 1702 Rafała Leszczyńskiego, ojca króla Stanisława albo Jana de Osten, tenutariusza nowodworskiego, a późniejszego jezuitę.

Informacja o pierwszej szkole w Skrzatuszu zorganizowanej wówczas jeszcze przy kościele filialnym parafii Wałcz pochodzi z roku 1641.

Wieś wykorzystwała pod lokalizację skrzyżowanie dróg, które utworzyły rozległy plac rozszerzający się ku wschodowi, w całości przeznaczony pod ogrody. Na placu zlokalizowano kościół, zaś zespół dworsko – parkowy z folwarkiem rozlokował się w południowej części wsi.

Kościół w Skrzatuszu istniał już w XV wieku. Początkowo był drewniany i należał do parafii w Wałczu. W 1575 roku została w nim umieszczona figura „Piety” z początku XV wieku, przywieziona tu z Mielęcina. Samodzielna parafia powstała w 1660 roku. Obecnie istniejący barokowy kościół p.w. Wniebowzięcia NMP – został zbudowany w latach 1687-1697 z fundacji Wojciecha Brezy, jako wotum dziękczynne za zwycięstwo pod Wiedniem. Należy do najciekawszych zabytków barokowych regionu ze względu na nietypowość rozwiązania architektonicznego i oryginalny wystrój wnętrza. Przez następne stulecia był on lokalnym Sanktuarium, licznie odwiedzany przez pielgrzymów mimo nasilenia germanizacji, a język polski przetrwał w kazaniach odpustowych.

2.2. Położenie miejscowości

Gmina Szydłowo położona jest w północnej części województwa wielkopolskiego, w zachodniej części powiatu pilskiego.

Powierzchnia administracyjna Gminy Szydłowo wynosi 267 km². W jej skład wchodzi 18 sołectw, zamieszkiwanych przez 8000 mieszkańców.

Gmina Szydłowo stanowi sferę podmiejską miasta Piły. Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo oraz obsługa rolnictwa. Z uwagi na walory przyrodnicze funkcją uzupełniającą jest turystyka. Północno-wschodnia część gminy jest mocno zalesiona oraz posiada sporo wód otwartych, przede wszystkim płynących. Obszar ten stanowi strefę chronionego krajobrazu. Pozostała część, to znaczne obszary gruntów uprawianych przesądających o wiodącej rolniczej funkcji gminy.

Miejscowość Skrzatusz położona jest w środkowej części gminy Szydłowo, w odległości 5 km od siedziby gminy, którą jest miejscowość Szydłowo i stolicy powiatu i Gminy – miejscowości Wałcz oraz 13 km do siedziby starostwa powiatowego miasta Piła.

Poprzez sieć dróg powiatowych, Skrzatusz jest dobrze skomunikowany ze wszystkimi miejscowościami na terenie gminy, w tym siedzibą gminy – wsią Szydłowo, oraz siedzibą powiatu – Piłą. W odległości 5 km od miejscowości przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- od północy: droga krajowa nr 10 relacji Szczecin – Piła – Warszawa,
- od południa: droga wojewódzka nr 179 relacji Piła – Gorzów,
- regionalna linia kolejowa z Piły przez Wałcz do Stargardu Szczecińskiego

W skład sołectwa wchodzi następujące miejscowości Skrzatusz, Coch, Dąbrowa, Klęśnik, Pluty).

Środowisko przyrodnicze

Ukształtowanie powierzchni gminy Szydłowo jest zróżnicowane. Najwyższy punkt w gminie – Dąbrowa Góra (Dąbrówka) ma 207 m n.p.m. znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie wsi Skrzatusz, a około 2 km na północ od wsi Szydłowo. Najniższy punkt w gminie jest położony 58 m n.p.m., znajduje się w dolinie rzeki Rudy (Piły) na północ od Jez. Rudnickiego. Maksymalnie deniwelacje terenu dochodzą więc do 149 m.

Miejscowość Skrzatusz leży w części gminy, wchodzącej w skład Pojezierza Wałeckiego i położonej na wysoczyźnie morenowej falistej. Powierzchnię tej wysoczyzny urozmaica ciąg wzgórz czołowo-morenowych uzupełnionych przez szereg zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą (oczka polodowcowe) lub zabagnionych. oraz pagórków kemowych. Ze względu na duże deniwelacje terenu rejon ten nazwano Pagórkami Różewskimi.

Północno-zachodnia i częściowo południowa część gminy położona w obrębie Doliny Gwdy – to fragment Sandru Gwdy. Efektem działalności lodowca skandynawskiego jest równinny bądź lekko sfalowany krajobraz pocięty licznymi dolinami rzecznyymi: Gwdy, Rurzyca, Piławy, Dobrzyca i Rudy o stromych zboczach (od kilku do ponad 20 m).

W południowej części w obrębie doliny Gwdy znajdują się podmokłe płaszczyny zastoiskowe nazywane: Bagno Dolaszewo i Bagno Kotuń.

Naturalny krajobraz gminy został miejscami przeobrażony przez działalność człowieka. Znaczącymi formami antropogenicznymi są wyrobiska po eksploatacji kruszywa: w Krępsku, Nowej Łubiance, Kłodzie, na południe od wsi Dąbrowa, przy granicy z gm. Trzcianka oraz nasypy kolejowe, wiadukty, drogi.

Gleby

Gmina Szydłowo charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem pod względem glebowym, natomiast pod względem rolniczej przydatności zróżnicowanie to jest znacznie mniejsze. Na przeważającym obszarze materiałem glebotwórczym są gliny i piaski zwałowe.

Tabela 1. Zestawienie klas gleb na terenie gminy Szydłowo

Klasy	Gmina Szydłowo			
	Razem		grunty orne i sady	łąki i pastwiska
	Ha	%		
II	0	0,0	0,0	0,0
III	2189	15,2	15,6	12,3
IV	8879	61,7	62,6	54,7
V	2373	16,5	15,7	22,6
VI	817	5,7	5,2	9,9
Viz	125	0,9	0,9	0,6
Razem	14383	100,0	100,0	100,0

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego gminy Szydłowo
na lata 2005-2015

Powyższe zestawienie wskazuje na zdecydowaną przewagę w gminie gleb IV klasy bonitacyjnej. Występują one na około 63 % powierzchni gruntów ornych i ok. 55 % łąk i pastwisk. Grunty najlepszych klas IIIa i IIIb zajmują na terenie gminy prawie 16 % powierzchni gruntów ornych. Natomiast najslabsze grunty (V i VI klasy) obejmują około

21 % użytków rolnych. Przewaga gruntów dobrych III i IV klasy, które stanowią ok. 77 % użytków rolnych głównie gruntów ornych, decydują o wybitnie rolniczych możliwościach gminy.

W uprawach w rejonie Skrzatusza przeważają: żyto, jęczmień i pszenica. Znaczne powierzchnie przeznacza się tutaj także pod uprawę owsa oraz rzepaku, czego nie obserwuje się w innych wsiach gminy Szydłowo.

Wody

Gmina Szydłowo leży w obszarze o dość znacznych zasobach **wód podziemnych**. Gmina położona jest w środkowej części Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) z okresu trzeciorzędowego o nazwie Subzbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie. Szacunkowe zasoby tego zbiornika wynoszą 186 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć 100 m pod powierzchnią terenu. Ponadto znaczna część gminy leży w obszarze czwartorzędowego GZWP o nazwie Zbiornik Piła – Wałcz. Jest to zbiornik morenowy. Szacunkowe zasoby tego zbiornika wynoszą 169 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć to 65 metrów. Zbiorniki wód podziemnych stanowią rezerwę czystej, zdrowej wody pitnej dla przyszłości.

Na wysoczyźnie morenowej występuje najczęściej kilka poziomów wodonośnych – dwa lub trzy. W Dolinie Gwdy występuje najczęściej jeden poziom wód podziemnych. Miąższość warstw wodonośnych jest dość znaczna, od kilkunastu do ponad 30 m, a wydajność od 10 do 40 m³/h.

We wschodniej części gminy Szydłowo znajduje się obszar zasobowy wody pitnej dla miasta Piły.

Udokumentowane zasoby wód powierzchniowych w gminie Szydłowo wynoszą około 2 500 m³/h.

We wsi Skrzatusz znajdują się dwie głębinowe studnie z których czerpana jest woda dla potrzeb również sąsiednich miejscowości. Ujęcia te wymagają przeprowadzenia kapitalnego remontu i pogłębienia.

Wody powierzchniowe na terenie gminy zajmują powierzchnię 317 ha, co stanowi 1,19 % jej ogólnej powierzchni. Podział wód jest następujący:

◆ wody stojące	24 ha	7,6 %
◆ wody płynące	249 ha	78,5 %
◆ rowy	44 ha	13,9 %

Blisko 80 % powierzchni wód zajmują wody płynące. Są to liczne rzeki, strugi i mniejsze ciekły płynące przez tereny gminy. Najbardziej bogata w sieć rzeczna jest północno-

wschodnia część gminy. Znajdują się tam następujące rzeki: Gwda, Rurzyca, Piława, Dobrzyca i Ruda (Piła). W południowej części gminy znajdują się: ciek Kotuń, Kanał Stobieński i Krępica. Zachodni fragment gminy odwadnia rzeka Łomnica, która płynie wzdłuż części południowo-zachodniej granicy gminy Szydłowo.

Powierzchnia wysoczyzny morenowej, na której położony jest Skrzatusz, charakteryzuje się niewielką ilością cieków, są to najczęściej rowy odwadniające, które w skali całej gminy zajmują 44 ha. Bardzo mały jest udział wód stojących w ogólnej powierzchni wód (7,6 %), co jest wynikiem braku jezior w gminie. Największymi zbiornikami wód stojących oprócz niewielkich śródleśnych jezior i prywatnych stawów hodowlanych są:

- ◆ Jezioro Skrzatusz o pow. ogólnej 11,88 ha; pow. lustra wody 9,13 ha
- ◆ Jezioro Łachotka o pow. ogólnej 39,62 ha; pow. lustra wody 6,20 ha.

Wszystkie te zbiorniki obfitują w atrakcyjne pod względem wędkarskim gatunki ryb. Daje się zauważyć wyraźny proces zaniku jezior. Powierzchnię wód stojących uzupełniają licznie występujące na wysoczyźnie morenowej oczka wodne (polodowcowe) i stawy. Są one ważnym elementem ekologicznym i retencyjnym.

Roślinność

Powierzchnia terenów trwale pokrytych roślinnością na terenie gminy Szydłowo wynosi 12 314 ha, co stanowi 46% jej ogólnej powierzchni. Na zieleń tą składają się:

- tereny leśne	10 670 ha
- tereny zadrzewione i zakrzewione	71 ha
- łąki trwałe	570 ha
- pastwiska trwałe	985 ha
- zieleń osiedlowa	18 ha.

Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne. Znaczna część lasów znajduje się we wschodniej części gminy - na sandrze Gwdy, zaś obszary zachodnie i w dużej części południowe (w tym rejon Szydłowa), są pod tym względem bardzo ubogie.

Północno-wschodnia część gminy oraz fragment wzgórz moreny czołowej w rejonie Dolaszewa i Zawady położona jest w granicy obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”. Tereny objęte ochroną krajobrazu zajmują około 1/3 jej ogólnej powierzchni gminy.

Konserwatorską ochroną przyrody, objęte są następujące formy krajobrazu:

- Rezerwat przyrody („Smolary”, „Kuźnik” i projektowany „Dolina Rurzycy”)
- Projektowany „Wałecki Park Krajobrazowy”

Pomniki przyrody (50 drzew bądź ich skupisk, są to głównie: stare dęby, lipy, buki, modrzewie, wiązy oraz cyprysiki Lawsonia)

- Lasy ochronne.

W miejscowości Skrzatusz konserwatorską ochroną przyrody objęte są:

- Park krajobrazowy z 2 poł. XIX w. (zieleń urządzona)
- Pomniki przyrody:
 - 2 lipy drobnolistne o obw. 510 i 411 cm, znajdujące się obok kościoła,
 - lipa drobnolistna o obw. 455 cm, rosnąca w polu, obok drogi do Gorzowa Wlkp.

Turystyka

Zróznicowane gatunkowo lasy, czyste rzeki i jeziora, malowniczo ukształtowany teren, liczne zabytki kultury – to główne walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Szydłowo.

Tereny gminy, to nie tylko obszary chronione, ale okolice przygotowane do aktywnej turystyki pieszej, rowerowej i wodnej a także raj dla grzybiarzy, wędkarzy i myśliwych.

Coraz większym powodzeniem cieszą się „wczasy na wsi” czyli agroturystyka. Na terenie gminy funkcjonuje kilka hoteli i gospodarstw agroturystycznych, oferujących letnikom noclegi i domowe posiłki oraz liczne atrakcje m.in. „wczasy w siodle”.

Jedną z największych atrakcji turystycznych na terenie gminy są szlaki piesze, konne, rowerowe i wodne.

Łączna długość istniejących oznakowanych szlaków pieszych znajdujących się na terenie gminy wynosi 50 km. Do najciekawszych, w tym przechodzących przez Skrzatusz, należą:

- szlak czarny PI - 1829s - Stara Łubianka PKP - Leśniczówka Czapla o długości 3 km,
- szlak niebieski PI - 1837n - Płytnica PKP - Zabrodzie - Leśniczówka Czapla - Piła o długości 17,8 km,
- szlak niebieski PI - 1836n - Piła - Góra Dąbrowa - Skrzatusz o długości 13 km,
- szlak żółty PI - 1838y - Rezerwat „Kuźnik” - Skrzatusz o długości 17 km.

Przez Skrzatusz przebiega jedna z kilku zlokalizowanych na terenie gminy tras rowerowych - szlak zielony PI - 7005z - Piła - Skrzatusz.

Z uwagi na to, że międzyregionalne szlaki rowerowe przebiegają przez południowe i północne obrzeża gminy, zostały stworzone możliwości wyznaczenia atrakcyjnych turystycznie gminnych ścieżek rowerowych, przewiązujących trasy główne. W zatwierdzonym w dniu 20 lutego 2001 roku uchwałą Nr XXIX/5/2001 Rady Gminy

Szydłowo „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowo” przewidziano oznakowanie 4 takich szlaków, w tym przebiegający przez Skrzatusz szlak rowerowy Szydłowo - Skrzatusz - Różewo.

Wieś Skrzatusz jest miejscem pielgrzymek do znajdującego się w niej Sanktuarium Maryjnego z cudowną XV wieczną figurą Matki Bożej Bolesnej z martwym Chrystusem na kolanach tzw. Pietą. Diecezjalny odpust w Skrzatuszu gromadzi corocznie ogromne rzesze pielgrzymów z całej Polski, a nawet sąsiednich Niemiec. Liczba odwiedzających rośnie z każdym rokiem np. w 1985 roku na odpust do Skrzatusza przybyło około 20 000 pątników i pielgrzymów, a w dwa lat później już 30 000 wiernych.

Dziedzictwo kulturowe

O krajoznawczych walorach gminy decydują również ciekawe zabytki architektury. Teren gminy Szydłowo posiada znaczną ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków świadczących o kilkusetletniej historii regionu, w tym:

- obiektów objętych ochroną konserwatorską – 108
- obiektów ujętych w rejestrze zabytków – 12

W miejscowości **SKRZATUSZ** znajdują się następujące obiekty zabytkowe:

Objęte ochroną konserwatorską:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP:
 - dzwonnica, drewn., XIX,
 - kapliczka przy plebani., 2 poł. XIX,
 - mur otaczający kościół..
- Kapliczka w centrum wsi poz. XX w.
- Dom Nr 37, mur., 4 ćw. XIX w.,
- Dom Nr 43, szach., poł. XIX
- Gorzelnia, mur. 1905-7 r.
- Cmentarz ewangelicki, pocz. XIX
- Cmentarz ewangelicki, poł. XIX

Wpisane do rejestru zabytków:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP:
 - kościół, mur., 1687-1694, restaurowany 1859-60, 1919-20, nr rej. A-40 (215) z 11.11.1959 r.
- Zespół dworsko-parkowy:

- dwór, mur., poł. XIX, przebud., nr rej. A-70 (614) z 30.08.1966 r.
- park krajobrazowy 2 poł. XIX w., nr rej. A-448 z 29.09.1983 r..
- Cmentarz komunalny, czynny, XIX/XX w., nr rej. A-615 z 11.08.1989 r.

COCH

1. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY III:

- a. dwór, Nr 9, mur., ok. 1910,
- b. transformator, mur., 1910-20,
- c. obora, stajnia, ob. warsztaty, mur., 1910-20,
- d. park krajobrazowy, XIX/XX.

2. ZESPÓŁ FOLWARCZNY II:

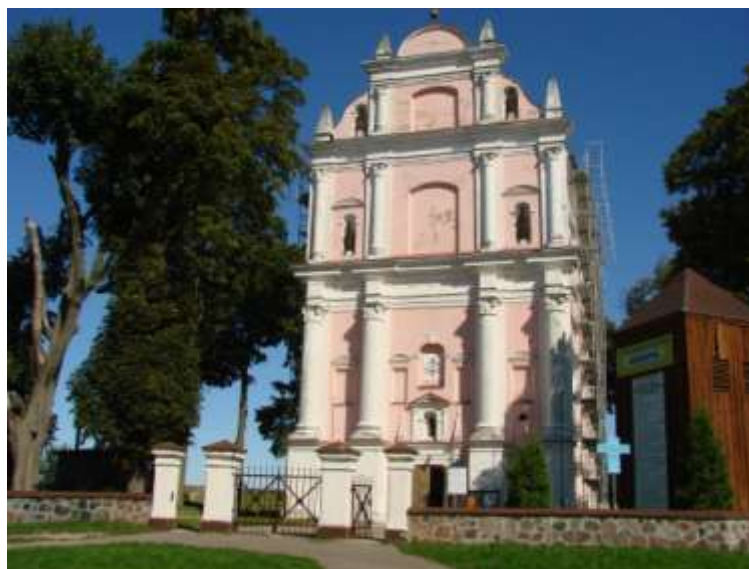
- a. obora, ob. chlewnia, mur., 1910-14,
- b. dwojak, Nr 11, mur., 1910-14,
- c. dwojak, Nr 12, mur., 1910-14.

KLEŚNIK

1. ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY:

- a. kaplica grobowa, mur. 1882, zrujnowana,
- b. park, poł. XIX.

2. CMENTARZ RODOWY, nieczynny, ok. 1882 r.

Kościół parafialny w Skrzatuszu pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP należy do najstarszych i najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gminy Szydłowo. Kościół w Skrzatuszu istniał już w XV wieku, początkowo był drewniany. Obecnie istniejący barokowy kościół został zbudowany jako wotum dziękczynne po zwycięstwie pod Wiedniem, w latach 1687-94 z fundacji Konstantego Brezy z Goraja – starosty nowodworskiego, mającego swoją siedzibę w Skrzatuszu, następnie wojewody poznańskiego. Należy do najciekawszych zabytków barokowych regionu ze względu na nietypowość rozwiązania architektonicznego i oryginalny wystrój wnętrza. Świątynia wyglądem elewacji głównej nawiązuje do fary poznańskiej. We wnętrzu znajduje się jednorodny zespół barokowego wyposażenia z ołtarzem głównym w formie konfesji z końca XVII wieku, mieszczącym piętnastowieczną figurkę Matki Boskiej z martwym Chrystusem na kolanach (pieta), i polichromiami barokowymi na sklepieniu oraz na ścianach prezbiterium, gdzie przedstawiono malowane dzieje cudownej figury, którą dostarczono tam w 1575 r. z niezbyt odległego Mielęcina. Oprócz walorów artystycznych i historycznych Sanktuarium w Skrzatuszu jest głównym ośrodkiem kultu Maryjnego w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Zaginiony rejestr z XVI w. wymieniał ponad 200 cudownych wydarzeń i łask, jakie otrzymali mieszkańcy ziemi wałeckiej.

Od dnia 28 czerwca 1972 r. Skrzatusz znalazł się w nowo powstałej Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Pierwszy Ordynariusz Diecezji J.E. Bp Ignacy Jeż uczynił Sanktuarium Maryjne w Skrzatuszu diecezjalnym. Odpusty odbywające się rokrocznie w dniach 15 sierpnia i 15 września oraz liczne piesze pielgrzymki gromadzą ogromne rzesze wiernych. Obecny proboszcz Sanktuarium zamierza wybudować w Skrzatuszu dom pielgrzyma i rozwinąć na ogólnopolską skalę ruch pielgrzymkowy.

2.3. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającego nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz jego cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych jest centrum miejscowości Skrzatusz. Centrum usytuowane jest w pobliżu działki nr 506, na której w przyszłości planowana jest budowa placu zabaw dla dzieci. W pobliżu usytuowana jest także świetlica wiejska oraz około 200 metrów od placu Szkoła Podstawowa. Warto podkreślić, iż będą to jedyne miejsca

spotkań i rekreacji służące integracji mieszkańców Skrzatusza, co niewątpliwie wskazuje na to, iż będzie to obszar o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców.

Reasumując centrum będzie miejscem spotkań, organizowanych imprez lokalnych oraz gminnych przedsięwzięć.

Poza tym dzieci i młodzież będą miały okazję zarówno w świetlicy wiejskiej, jak i na placu zabaw, popołudniami spotykać się w celu zajęć sportowych, edukacyjnych i rekreacyjnych.

Oczywiście centrum wsi potrzebna jest infrastruktura towarzysząca, m.in. chodniki, oświetlenie i zieleń.

2.4. Ludność i gospodarka

W miejscowości Skrzatusz, na dzień 24.02.2009 r. mieszkało 458 osób, w tym:

- 103 osoby poniżej 18 roku życia,
- 355 dorosłych,
- 17 dziewczynek i 27 chłopców do 6 roku życia,
- 25 dziewcząt i 27 chłopców do 15 roku życia,
- 8 kobiet i 14 mężczyzn do 19 roku życia,
- 130 kobiet do 60 roku życia,
- 153 mężczyzn do 65 roku życia,
- 44 kobiety powyżej 60 roku życia,
- 13 mężczyzn powyżej 65 roku życia,
- razem 224 kobiety i 234 mężczyzn.

W pozostałych miejscowościach sołectwa liczba ludności kształtowała się następująco:

- Coch- 155 osób,
- Dąbrowa- 17 osób,
- Klęśnik- 30 osób,
- Pluty- 153 osoby,
- Wildek- 23 osoby.

Skrzatusz jest siedzibą sołectwa i miejscowością o dominującej funkcji rolniczej, o produkcji bazującej na wysokiej klasy użytkach rolnych. Z uwagi na wskazane wcześniej walory środowiska naturalnego otaczającego obszaru, jest także ośrodkiem kultury religijnej związanego z sanktuarium maryjnym.

Barierą rozwojową miejscowości jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna w zakresie uzbrojenia terenów.

W miejscowości Skrzatusz, na dzień 24.02.2009 r. na powierzchni 30 ha mieszkało 458 osób.

Poziom bezrobocia w Gminie Szydłowo jest wyższy od średniego w powiecie pilskim. W styczniu 2009 r. wynosił 7,1 %.

Na terenie miejscowości Skrzatusz prowadzą działalność następujące instytucje i podmioty gospodarcze:

- Szkoła podstawowa
- UKS przy SP
- OSP
- Sklep wielobranżowy – właściciel Karolina Suslik
- Sklep Spożywczo – Przemysłowy – właściciel Jadwiga Gajewska
- Sklep Spożywczo – Przemysłowy – właściciel Firma Handlowa „WERONIKA” Danuta Szałańska
- Sklep w Cochu
- indywidualne podmioty gospodarcze
- rolnicy indywidualni.

2.5. Oświata i Kultura

Zadania w zakresie edukacji na poziomie podstawowym realizowane są w Skrzatuszu przez Szkołę Podstawową.

Parametry budynku szkoły z zapleczem:

- powierzchnia zabudowy	831,66 m ²
- powierzchnia użytkowa	1037,57 m ²
- powierzchnia całkowita	1210,26 m ²
w tym:	
* budynek główny szkoły	1006,74 m ²
* łącznik	75,52 m ²
* sala gimnastyczna	128,00 m ²
- kubatura	6994,91 m ³

W szkole jest 6 izb lekcyjnych, biblioteka, sala komputerowa, oddział przedszkolny, świetlica szkolna. Szkoła posiada też małą salę gimnastyczną i boisko.

Ilość oddziałów i liczba dzieci przedstawia się następująco:

Oddział przedszkolny	-	17
Klasa I	-	9
Klasa II	-	10
Klasa III	-	11
Klasa IV	-	17
Klasa V	-	7
Klasa VI	-	14

Razem		85

Godziny pracy szkoły:

Poniedziałek – Środa	od 7.00 do 15.00
Czwartek	od 7.00 do 19.00
Piątek	od 7.00 do 15.00

Szkoła prowadzi następujące zajęcia pozalekcyjne:

- koło plastyczne,
- koło wokalne,
- koło historyczne,
- koło przyrodnicze,
- koło recytatorskie,
- koło informatyczne,
- zajęcia świetlicowe popołudniowe w ramach świetlicy środowiskowej
- SKS
- zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze
- zajęcia korekcyjno - kompensacyjne

Szkoła posiada dostęp do internetu za pośrednictwem ASTA NET PIŁA

Kadra pedagogiczna posiada wykształcenie:

Wyższe zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym – 3 nauczycieli

Magister z przygotowaniem pedagogicznym – 11 nauczycieli

Potrzeby inwestycyjne szkoły:

Zagospodarowanie terenu wokół szkoły, położenie kostki brukowej, wymiana rynien na budynku.

2.6. Infrastruktura techniczna, ekologia, gospodarka odpadami

2.6.1. Infrastruktura komunikacyjna

Skrzatusz leży na skrzyżowaniu dróg powiatowych, stanowiących wewnętrzny układ komunikacyjny powiatu i gminy. Są to drogi:

- droga nr 29135 łączy Skrzatusz z drogą krajową nr 10,
- droga nr 29142 na kierunku Szydłowo – Skrzatusz – Wałcz,,
- droga nr 29143 prowadzi ze Skrzatusza do Różewa w gminie Wałcz.

Powyższe drogi powiatowe zapewniają dostęp do dróg wyższych kategorii, realizujących połączenia zewnętrzne miejscowości, takich jak:

- **międzyregionalna droga krajowa nr 10** relacji Szczecin - Piła - Warszawa, prowadzi ruch pojazdów o powiązaniach krajowych i międzynarodowych z przejść granicznych w Kołbaskowie, Lubieszowie i Świnoujściu w kierunku do centralnych obszarów Polski (do Bydgoszczy, Torunia i Warszawy). Droga ta przewidziana do modernizacji do parametrów drogi ekspresowej, przebiega przez północne obszary gminy, omijając centrum Starej Łubianki śladem istniejącej obwodnicy drogowej.
- **droga wojewódzka nr 179** relacji Piła – Gorzów Wlkp., przebiega przez południowe obszary gminy, poprzez powiązanie w Rusinowie z drogą krajową nr 22 umożliwia dostęp do przejścia granicznego w Kostrzynie. Przy drodze nr 179 położone są m. Szydłowo oraz Jaraczewo.

a dalej, poprzez te drogi:

- **międzyregionalna droga krajowa nr 11** relacji Poznań - Piła - Koszalin, stanowi najbliższe połączenie Wielkopolski i Śląska z Wybrzeżem Środkowym. Ruch na drodze

wzrasta zdecydowanie podczas letniego sezonu turystycznego. Przez obszar gminy droga przebiega w jej wschodnim pasie przygranicznym przez Dobrzycę oraz Krępsko.

- **droga wojewódzka nr 178** relacji Oborniki Wlkp. – Wałcz, przebiega tylko 1,5 km odcinkiem w zachodnim obrzeżu gminy, który nie stanowi usprawnienia w powiązaniach zewnętrznych. Usprawnieniem jest pozagminny przebieg tej drogi, ułatwiający zachodnim obszarom gminy dostęp do Wałcza oraz Trzcianki przez splot dróg powiatowych w Róży Wielkiej.

Drogi posiadają nawierzchnię bitumiczną. Sieć drogową uzupełniają drogi gminne.

Obsługę Skrzatusza w zakresie komunikacji szynowej zapewnia regionalna linia kolejowa z Piły do Wałcza z przystankami w Szydłowie i Skrzatuszu.

Łączność z pozostałymi rejonami Polski, umożliwi mieszkańcom bliskie położenie stacji kolejowej w Pile.

Ponadto mieszkańcy sołectwa mają możliwość podróżowania komunikacją PKS i WTP, które kursują przez Skrzatusz.

2.6.2. Wodociągi

We wsi Skrzatusz znajduje się grupowe ujęcie wody pitnej składające się z lokalnego ujęcia głębinowego oraz stacji uzdatniania wody. Woda rozprowadzana jest siecią rozdzielczą o długości 7,6 km, do której przyłączonych jest 96 obiektów położonych w miejscowości Skrzatusz oraz sąsiednich takich jak: Dąbrówka i Kłęśnik. Jest to infrastruktura komunalna 1,8 km azbestowo-cementowa i 0,7 km stalowa z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych oraz 5,1 km PCV instalowanej od lat siedemdziesiątych. Stan infrastruktury technicznej wymaga przeprowadzenia kapitalnego remontu i modernizacji.

W 2007 roku Gmina Szydłowo zrealizowała projekt przebudowy stacji uzdatniania wody we wsi Skrzatusz. Projekt zrealizowany był przy współudziale środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 1- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności i regionów i Priorytetu 3- Rozwój lokalny, z wyłączeniem Działania 3.4- Mikroprzedsiębiorstwa, Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 - 2006 oraz z środków własnych Gminy. Projekt przebudowy stacji we wsi Skrzatusz, zabezpieczył ciągle dostawy wody o odpowiedniej jakości i

odpowiednim ciśnieniu dla 96 gospodarstw domowych we wsiach Skrzatusz, Dąbrówka, Klęśnik. Docelowo do stacji ma zostać podłączonych 24 gospodarstwa z miejscowości Pluty.

Przebudowa stacji uzdatniania wody we wsi Skrzatusz objęła realizację następujących działań inwestycyjnych:

- przebudowę wraz z modernizacją budynku stacji, tj. roboty budowlane, izolacja fundamentów, wykucie w posadzce kanału technologicznego, montaż nowej stolarki oraz remont dachu i izolację budynku,
- w zakresie zbiornika retencyjnego o pojemności 70 m³ wykonane zostały roboty ziemne, fundament pod zbiornik, ułożenie izolacji p/wilg, montaż zbiornika,
- roboty elektryczne, zasilanie pomp głębinowych i sterowniczych instalacji oświetleniowych,
- przyłącza techniczne do zbiornika i budynku stacji oraz odstojnika,
- zmiana wyposażenia technologicznego stacji uzdatniania wody na układ technologiczny o wydajności 18 m³/h, t.j. urządzenia do napowietrzania ciśnieniowego, urządzenia filtracji ze złożem kwarcowym, magazynowanie wody w zbiorniku retencyjnym, pompowanie II stopnia. Przewidziano również możliwość chlorowania wody.

Stacja działa bez obsługi stałej, wszystkie procesy technologiczne są zautomatyzowane. Przyjęte rozwiązania techniczne, tworzą możliwości nieograniczonego rozwoju miejscowości podłączonych do hydroforni oraz dla przyszłych inwestorów.

W 2008 roku wydajność stacji uzdatniania wody wyniosła 30190 m³, zaś na dobę 85 m³.

2.6.3. Kanalizacja

W grudniu 1997 roku, na zlecenie Zarządu Gminy Szydłowo został opracowany „Program Gospodarki Ściekowej dla Gminy Szydłowo”. Zgodnie z tym „Programem” przyjęto rozwiązanie polegające na przesyle ścieków siecią kolektorów ciśnieniowo-grawitacyjnych z terenu gminy do Oczyszczalni Ścieków „GWDA”. Programem tym objęto także Skrzatusz.

W chwili obecnej Skrzatusz nie posiada zorganizowanej kanalizacji sanitarnej, a ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. W 2004 roku, Gmina Szydłowo wraz z innymi gminami – członkami SK „NOTEĆ” przygotowała wspólny wniosek dotyczący dofinansowania ze środków Funduszu Spójności p.n. „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć”. We wniosku tym przewidziano m.in. budowę sieci kanalizacji sanitarnej dla wsi Skrzatusz do końca 2009 roku. Jednakże na chwilę obecną, z uwagi na zmianę wytycznych, tj. 120 osób na kilometr sieci, wiadomo jest, iż w ramach niniejszego wniosku nie będzie możliwe dofinansowanie inwestycji.

Szansą na budowę kanalizacji jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dodatkowo mieszkańcy zwłaszcza terenów oddalonych od centrum wsi, mają możliwość uzyskania dofinansowania do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wody opadowe odprowadzane są powierzchniowo poprzez infiltrację do gruntu.

2.6.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Szydłowo w miejscowości Kłoda znajduje się nowoczesne Składowisko odpadów komunalnych dla miasta Piły i Gminy Szydłowo, które jest eksploatowane od 1987 roku. W 1998 roku zarządca wysypiska: Miejski Zakład Oczyszczania – Wysypisko ALTVATER Sp. z o.o. w Pile, ul. Łączna 4 przystąpił do modernizacji składowiska odpadów komunalnych w Kłodzie. Całość robót wykonano do grudnia 2000 roku. Efektem przeprowadzenia modernizacji jest możliwość korzystania z wysypiska przez kolejne 25 lat

W Gminie Szydłowo prowadzi się zorganizowany wywóz odpadów komunalnych, co zapobiega organizowaniu niekontrolowanych wysypisk śmieci.

2.6.5. Sieć energetyczna

Przez teren Gminy Szydłowo, między innymi w pobliżu miejscowości Skrzatusz, przebiega linia 110 kV relacji Krzewina – Wałcz, zasilająca bezpośrednio GPZ Wałcz, a pośrednio teren gminy.

Poprzez stacje transformatorowe i sieć linii niskich napięć, energia dostarczana jest do odbiorców. Sieć elektroenergetyczna niskich i średnich napięć w ostatnich latach została zmodernizowana, co stwarza możliwość dostatecznego zaopatrzenia w energię elektryczną obecnych odbiorców. Dla przyszłych odbiorców układ wymaga rozbudowy.

Gmina posiada również drugostronne połączenia linią 15 kV z GPZ Piła, co zmniejsza awaryjność układu.

2.6.6. Sieć gazowa

Przez teren gminy, w pobliżu Skrzatusza, przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia D: 350 mm Krobia – Poznań – Piła – Szczecin, którym przesyłany jest gaz ziemny zaazotowany. Wzdłuż tego gazociągu projektowana jest budowa drugiej nitki gazociągu wysokiego ciśnienia Ø 500. Przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia stwarza możliwości gazyfikacji gminy, co zostało potwierdzone w opracowanym „Programie gazyfikacji Gminy Szydłowo”, zatwierdzonym przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, według którego cały obszar jest podzielono na trzy rejony:

1. Rejon I – z projektowanej stacji redukcyjno – pomiarowej pierwszego stopnia zlokalizowanej w rejonie Dolaszewa planuje się doprowadzić gaz do następujących miejscowości: Dolaszewo, Cyk, Kotuń, Szydłowo, Pokrzewnica, Gądek, Kłoda, Leżenica, Róża Wielka, Nowy Dwór, Jaraczewo, Zawada.
2. Rejon II – z projektowej stacji redukcyjno – pomiarowej w pobliżu miejscowości Skrzatusz planowane jest zaopatrzenie w gaz ziemny wsi: Skrzatusz, Stara Łubianka, Nowa Łubianka, Tarnowo, Zabrodzie.
3. Rejon III – obejmuje wieś Krępsko i Dobrzyca, które przewidziane są do zaopatrzenia w gaz z sieci gazowej średniego ciśnienia dla osiedla Koszyce.

2.6.7. Telekomunikacja

Bazą rozwoju telekomunikacji w gminie są centralne automatyczne zlokalizowane w Jaraczewie i Starej Łubiance. Są to nowoczesne podstacje głównej centrali w Pile, w której ilość numerów jest wystarczająca dla Gminy Szydłowo. Rozbudowy wymaga sieć telekomunikacyjna w rejonie wsi: Kotuń, Cyk, Skrzatusz, Coch, Dąbrowa,

Dąbrówka i Dobrzyca. W pozostałych rejonach gminy w ostatnich latach sieć została rozbudowana lub jest w trakcie budowy. Na całym obszarze gminy odbierane są sygnały wszystkich operatorów komórkowych.

W ramach posiadanych łączy telefonicznych oferowanych w T.P. S.A. mieszkańcy Skrzatusza nie mają jednak dostępu do internetu. Jednakże jest możliwość korzystania z internetu dostarczanego drogą radiową, co realizowane jest przez Firmę ASTA-NET.

3. Analiza SWOT Sołectwa Skrzatusz

Poprzez przeprowadzenie analizy SWOT postarano się przeanalizować słabe i mocne strony miejscowości Skrzatusz oraz przedstawić jej szanse i zagrożenia.

Mocne strony :

- istnienie Sanktuarium Maryjnego,
- grunty rolne o wysokiej bonitacji,
- bliskość dwóch ośrodków powiatowych – Piły i Wałcza,
- zintegrowana społeczność lokalna,
- dobre skomunikowanie z okolicznymi miejscowościami,
- posiadanie surowców mineralnych (żwir),
- brak obiektów przemysłowych i czyste środowisko naturalne,
- atrakcyjny krajobraz,
- dobra wietrzność terenu umożliwiająca rozwój energetyki wiatrowej,
- duży potencjał społeczny dla rozwoju aktywności,
- sklep w Cochu i sklepy w Skrzatuszu,
- Szkoła Podstawowa w Skrzatuszu,
- Przedszkole prowadzone z środków unijnych,
- UKS przy SP Skrzatusz,
- OSP Skrzatusz,
- gospodarstwa rolne o wysokiej kulturze rolnej.

Słabe strony :

- zły stan świetlicy wiejskiej,
- potrzeba wymiany rur azbestowych w sieci wodociągowej,
- słabo rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna,
- brak kanalizacji sanitarnej i deszczowej,

- zbyt mało usług o szerszym zasięgu niż lokalny (tylko na potrzeby miejscowości),
- niszcząca infrastruktura turystyczno-kulturalna,
- brak miejsc noclegowych dla pielgrzymów,
- zły stan zabytku, jakim jest Kościół w Skrzatuszu,
- brak infrastruktury okołoturystycznej (parkingi, toalety),
- brak świetlic wiejskich w pozostałych miejscowościach sołectkich,
- brak placów zabaw,
- źle utrzymany plac przed szkołą w Skrzatuszu,
- brak stałego przedszkola,
- brak chodnika w Plutach,
- brak placów zabaw w miejscowościach sołectwa.

Szanse :

- członkostwo Polski w Unii Europejskiej,
- rozwój turystyki kwalifikowanej (pielgrzymkowej, pieszej, rowerowej) i agroturystyki,
- rozwój małej i średniej przedsiębiorczości,
- rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego,
- stworzenie lokalnego markowego produktu kulturalnego.

Zagrożenia :

- rozwój różnego rodzaju patologii społecznych,
- ubożenie społeczności wiejskiej,
- starzenie się społeczeństwa (ucieczka młodych ludzi, mały przyrost naturalny)
- brak perspektyw dla młodych, wykształconych ludzi,
- mała stabilność przepisów prawnych.

4. Kierunki Odnowy Sołectwa Skrzatusz

Przyszłość Sołectwa Skrzatusz w sferze produkcji związana jest przede wszystkim z rolnictwem, opartym na glebach o wysokiej bonitacji i rozwojem przetwórstwa rolno-spożywczego.

Wizja rozwoju wsi zakłada także rozwój turystyki, bazującej na ruchu pielgrzymkowym do Sanktuarium Maryjnego, stwarzającej możliwość zbudowania oferty usługowej

Wartość szacunkowa: 80.000,00 zł	termin realizacji: do 2017r.
• Wykonanie chodników	
Wartość szacunkowa: 300.000,00 zł	termin realizacji: do 2017 r.
• Zagospodarowanie otoczenia szkoły	
Wartość szacunkowa: 90.000,00 zł	termin realizacji: do 2013r.
• Budowa ok. 5 km kanalizacji sanitarnej i ok. 10 km kanalizacji deszczowej	
Wartość szacunkowa: 5.000.000,00 zł	termin realizacji: do 2017 r.
• Budowa Domu Pielgrzyma	
Wartość szacunkowa: 4.000.000,00 zł	termin realizacji: do 2013 r.
• Budowa chodnika w Plutach	
Wartość szacunkowa: 100.000,00 zł	termin realizacji do 2017 r.
• Budowa oczyszczalni ścieków w Cochu	
Wartość szacunkowa: 500.000,00 zł	termin realizacji do 2017 r.
• Zagospodarowanie terenu wokół obiektu dziedzictwa kulturowego – Sanktuarium Maryjnego	
Wartość szacunkowa: 520.000,00 zł	termin realizacji: do 2017 r.
• Rozbudowa cmentarza komunalnego (niwelacja nasadzeń, ogrodzenia)	
Wartość szacunkowa: 195.000,00 zł	termin realizacji: do 2017 r.

Realizacja zadań w ramach Planu Odnowy Miejscowości Sołectwa Skrzatusz przyczyni się do polepszenia wizerunku sołectwa, podniesienia poziomu życia lokalnej społeczności, rozwoju społeczno-kulturowego oraz pobudzenia aktywności sportowo-rekreacyjnej. Ponadto zrealizowane przedsięwzięcia mają służyć zarówno integracji społeczności lokalnej i wzrostowi lokalnego patriotyzmu, rozwojowi organizacji społecznych, jak i zmniejszeniu problemów w sferze patologii społecznych.

6. Opis planowanego przedsięwzięcia pn. „Budowa placu zabaw”

Wykonanie placu zabaw dla dzieci będzie polegać na zagospodarowaniu terenu zlokalizowanego w centrum kulturalnym wsi Skrzatusz.

Projektowany plac zabaw użytkowany będzie przez dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym do 12 roku życia, będących pod opieką dorosłych.

Celem wybudowania obiektu jest zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych najmłodszych mieszkańców wsi poprzez zapewnienie im możliwości bezpiecznego spędzania wolnego czasu i wypoczynku na świeżym powietrzu.

7. Wdrożenie i monitorowanie Planu

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Szydłowo. Wdrożenie Planu zaleca się Wójtowi Gminy Szydłowo, Radzie Sołectwa miejscowości Sołectwa Skrzatusz oraz Sołtysowi wsi Skrzatusz.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy Szydłowo zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Sołectwa Skrzatusz. Oceną wdrażania Planu zajmie się Rada Sołectwa.

8. Podsumowanie

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości, zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi, jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Sołectwa Skrzatusz ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.